

MAGYAR MŰSA

Költ Bétsben 3. Októberben 1787.

*Ritka-fogú Fűű, vagy: A Bolha meg-szententziáz-
tatásának le-írása.*

Igaz-é? vagy csak az olyan észnek műve,
Mellynek költött dolgot szeret s forral szíve,
Hogy a' Parnassusi hegynek a' tövébe
Edgy büdös tó vagyon, 's annak közepébe
Számos Kritikusok és Mómusok ülnek;
'S meg-gyalázzák mind azt, a' mit mások szűlnek:
Mindenk közzűlök vifel olly szándékot,
Hogy a' hegy-hágónak vessen haladékokot:
Bennem-is vólt hajdan olly indulat 's szándék,
Hogy ha lejéud nálam vers' író ajándék:
Mind addig igyekszem e' hegy' tetejére,
Míg fel-nem vergődöm szinte köldökére;
De, látván a' feilyebb említett fokságot,
Talám félbe hagynám ezt a' tréfaságot;
Hanem ha a' Músák szívesen hívnának,
'S fel-menetelemre kezet nyűjtanának:
Egyébként-is, pennám; most olly dologról ír;
Melly pattanó 's ugró szép tehetséggel bír:
Ki tudja! hát ha még kapok olly erőre,
Melly engem fel-emel szintén a' tetőre:
Még-az-is meg-lehet; hogy a' Bolha' dolga;
Lefsz engem' a' hegyre fel-emelő izolga:

Bbb

Tsak

Tsak ballagok tehát 's frok a' Bolháról,
 Ezen Isteni kéz' remek munkájáról.
 De, mint kezdjek már most az árva' dolgához?
 Dítsérjem? vagy fogjak meg-síratásához?
 Majd el-is felejttem, mindent meg-követek,
 Hogy edgy Otsmány Bolha-nevet emlegetek.
 Mert edgy helyt nem régen olly gyűlés tartatott,
 Mellyben mind azokra nagy átok mondatott,
 Kik a' Bolha nevét úgy veszik szájokra,
 Hogy elébb keresztet nem vének magokra.
 Talám azért, mert rút fekete a' bőri,
 'S olly színt visel, melly szín az ördögnek szőri?
 De ez nem elég ok, a' meg-átkozásra;
 Mert illy okon esne átok fokra másra.
 Talám azért, hogy ő minden lépésében
 Hebehurgyálkodik, 's ugral menésében?
 A' tekenős béka vesz így elsőséget,
 Ha a' rest járás tesz kellemetelleget.
 Talám azért, hogy az olly részt-is meg-járja,
 A' mellyben, leg-inkább fekszik a' bűn sárja?
 Ez még inkább szolgál a' betsületére,
 Hogy ott kutat, 's még sem posdúl roszra vére.
 Végy magadról példát, magad' mint viselnéd,
 Ha a' Bolha helyén ollykor helyed lelnéd?
 En tudom, hogy heves véred fel-forrana,
 'S azt mivelnéd, a' mit a' test javallana.
 De ebben bár vegyél leg-kissebbet észre,
 Mikor a' qvártélja esik ezen részre.
 Miheiyt észre veszi, hogy olly helyen múlat,
 Mellybe koholtatik a' vétkes indulat:
 Egyet kettőt ugrik, 's már megszfe van tőle.
 Ezt tartsd példa gyanánt, 's tanúld-meg belőle,
 Hogy, ha' történetből a' bűn kút-fejére
 Rá akadíz, dugd-bé azt, 's fufs tőle megszfére.

Talám

Talám azt tartottad ő benne hibának,
Hogy kevés pihenést ád szemed héjjának?
De ez-is betsülni való a' bolhába,
Hogy nem hever foká a' meleg dunnába;
Sőt másnak sem enged arra tsendelléget,
Hogy az aluvásba ne szakaszszon véget.
Bolond! hiszem ha ez fel nem serkentene,
Talám bíróra-is ki-kelnél ellene.
Mert el-mulasztanád kötelességedet,
Tsak túnyául üznéd a' fel-tett végedet.
Meg-szünne a' vérnek folyása te benned,
'S mint Lóthné Afzszonyom, bálványá kék lenned.
Ládd-é, hogy ezzel-is a' hafznodat telzi;
Bátor buta eszed ezt észre nem veszi.
Talám kis dolognak tartja ötet szemed?
Ugyan kérlek! mivel nemesebb a' nemed?
Te tsak nevét tartod az emberi képnek,
'S ha ember vagy, magad nem tarthatod épnek,
Mert az épségedet még ott el-vezztetted,
A' hol, és a' mikor eredeted vetted;
Ez pedig, a' mint jött az Isten kezéből,
Most-is az az épség tettzik-ki szeméből;
Kevésbül áll ugyan teste a' bolhának;
De a' kitfíny dolgot nem vélhedd tréfának;
Mert a' kis dolgot-is, az Úr teremtette,
'S még nagyobb renekét az illyeabe tette.
Kitfíny a' bors; de van e' olyan ereje
A' töknek? bár ennek fokkal nagyobb feje.
Kitfíny volt Nagy Sándor; még-is nagy a' neve;
Mert a' világ-bíró, ő, 's nem Pyrrhus leve.
Tfinálj nekem, ha tudsz, edgy kis ugró férget;
Ha nem tudsz, ne okádj a' Bolhára mérget.
Juthat-é eszedbe mikor történhetett,
Hogy ostoba fejed ennyire mehetett?

Ha

Ha nem tudod, imé meg-írom idejét,
 Magad pedig tudod, végezed helyét.
 Ra tad fekudt vala az Ur nyomó keze;
 De végre meg-szána, 's néked is kedreze.
 Mert olly Királyt rendelt, ki ad szabadságot
 Arra, hogy helyedbe láthass olly világot,
 Melly meg világítja a' feterében ülöt,
 'S a' tudatlanságba izinte el-merülöt.
 Azomba csak hamar mgg-fordúlt köztetek
 Idgy Próféra ná, 's hozzája gyűltetek;
 Ki, midőn okratna az Isten útára,
 A' Bolha nevét-is fel-vette szájára,
 Fef-fort ti bennetek a' méreg ellene,
 'S tanátskoztok, véle tenni mit kellene.
 Azt végzitek, hogy az köztetek ne szólna,
 Ki Pataki, és nem Debretzeni volna.
 Oh ostoba fejek! oh bolond végezés!
 Hogy lehet bennetek ilyen ellenkezés?
 Kitől tanúltátok ez etzeiölléget,
 Hogy csak ez, 's nem amaz hirdet békefféget?
 A' Kereszryéni név mint illik reátok,
 Ha a' szertetet így fel-oszlatjátok?
 Ostobák! a' Bolhát az Ur teremtette,
 'S az Úrnak munkáját ez nem említhette?
 Nints semmi szertetet valóba bennetek;
 Mert ha volna, így nem lehetne tennetek.
 Szíveteknek ráját a' gyűlölség, bírja,
 'S el-vefzi, ha az Ur azt környül nem nyírja.
 Jó Koma! romláshoz készülsz ha így teszel:
 Most lettél valami, majd semmi sem leszel.
 Ha a' Bolha nevét most nem szenvedheted,
 Még végre a' tetű marást-is szereted.
 Nem tudom, mifsoda indulat vezérel,
 Hogy kettős szívedbe csak Debretzen fér-el.

Talám

Talám pogány módra Khinába születél,
'S mint edgy Pogány, Láma' tisztelője lettél,
Lámába, a' Khina, még azt-is tiszteli,
A' mivel nálunk, az árnyék-szék van teli.
Illyen leszel-é te? én még úgy itélek,
Hogy nem holt még benned a' jóra kész Lélek.
Nézd a' természetet, melly szíved formálta;
Ugy-é, hogy azt, kettős edénnye' tfinálta?
Tfak ez is tégedet (ha jól gondolkozol)
Arra tanít, hogy te szintén úgy tartozol
Az edgyik szemedet, mint a' mást szeretni;
Rú is edgyel, a' mást nevetni s meg-vetni
Vallyon, ama' régi dögnek, helyt adnál-é?
Melly azt javatolja, hogy légy tsak a' Pálé
Hiszem, ha Pál plántál, Apollós vizével
Ontözget, 's mind kettő bán edgy tsemetével.
Tudod, mindnyájunkat edgy Isten teremtett;
Közötte, és köztünk, edgy Közben-Járó lett;
Edgy a' Hit, tsak edgy, 's nem több a' Keresztség-is;
Edgy a' pallya-futás, edgy a' fel-tett vég-is.
Ne bérnáld hát magad ez', vagy más' nevére;
Mert nem tsak arra, 's rád hat-ki az Úr vére.
Edgy jele te benned az a' roszsz elmének,
Hogy helyt akarsz szabni az Úr kegyelmének.
En ugyan, soha-is nem láttam Patskot;
De ezt tudom, hogy már szült sok jó Ifjakot.
A' juh akolból-is tudok én Dávidot,
Kit az Úr kedvellett, bár Semei szidott.
Nem vigyázz az Isten helyre, szemre, főre;
Mert a' belsőre néz, és nem a' külsőre.
Te pedig tsak puszta nevéet emleg-ted
Debretzennek, 's azt sem tudod, mért szereted-
Szeresd! ha szereted, azt jól tselekezed;
De mást meg-ue utálj, mig van edgy kis eszed.

Ha

Ha hiba volna-is ez vagy amaz részbe,
 Nem kötelességed, hogy azt vegyed észbe,
 Vagy, ha észbe veszed, ne add más' tudtára,
 Hogy az-is biggyeszte többeknek órára.
 Meg-vefze' már mindent edgynek hibájáért?
 Le-vágzse' edgy erdőt edgy görbén nőtt fáért?
 Ha veszel magadba észre edgy kis rozsz vért,
 Ki-ontod-é véred mind, a' meg-romlottért?
 Edgy vak körmetskéért, kezéd' el-vágod-é?
 Edgy kis pattanásért, nyelved el-rágod-é?
 Ezt, ha eszeden vagy, tsak nem mivelheted;
 Hát edgy Patakiért, Patakot meg-veted?
 Jó hogy ilyen romlott ész nintsen mindenben,
 Mint te benned vagyon. — Írám Debretzeben.

Tele Pap 'Sák.

Hűfuda! Pap létemre nem látok szükséget
 A Záros Kamarámba találok bővséget,
 Egésségem vagyon ételem, 's italom
 Kérni kell meg-adja ezt az főbb hatalom!
 Tsendességben élem magános életem
 Pár nélkül végezem hogyha végezhetem.
 A' pirosló Hajnal meg-nyitja szememet,
 Hát miért rontfolnám az ágyba testemet?
 Ha indul a' fényes nap gyors futására,
 Fel-viszén mingyárt a' Parnassus halmára.
 Beszéllek jó reggel a' tudós Músákkal.
 Kezet fogok mingyárt a' szűzebb Nymfákkal,
 Közönséges helyen mikoron áldozom
 A' bűnös bűnei kötelit oldozom.
 Van Isten, van Vallás, Isten a' szerzője
 Valamint e' roppant Világ teremője;

Mi

Mi légyen a' Vallás belső természete
Tanítom : az Isten 's mások szeretete :
Ezt pedig végezem csak rövid igékkel
Farizéus volnék bővebb beszédekkel.
Ezek után ismét fontosabb dolgomat
Kezdem és végezem az hivatalomat,
A' nap ha fel-hágott az Egnek hátára,
Rövid árnyékot vét föld golyobillára ;
El-hagyom akkoron tanító szobámat
Magam meg-tekintem füstölgő konyhamat ;
Hát már készen látom fokszor asztalomat
Vígán eszem , iszom jó izű boromat.
Ha pedig Morféus hív nyugodalomra
Szememet ingerli a' déli álmra :
Két fertály órában testem meg-frisseli
Erezhetőképpen erőmet neveli.
Ifjú barátaim vidám áll-ortzákkal
Szemöldököm rántzat simittyák tréfákkal ;
Szép virágos kertem érzékenységemet
Elevenné téfzi , hizlalja szememet ;
Ha így a' természet kedvemet töltötte ,
Esővel a' földet Orion nem öntötte,
Sétálók *) a' sebeszamos víz partyára ,
Itt-is edgy kis gondom van a' Libellára,
Itt pihenést vesznek szép fák árnyékában,
Hát itt-is a' Músák ülnek edgy sorjában.
Bámúlva tudalom a' zöld természetet
A' fok gyümöls fákat mint szép épületet ;
Ha a' nap el-siet nyugavó helyére
En-is botsátkozom ugyan fenekére :

A' se-

*) Hogy valaki sétálhasson nem kell arra száz arany a' 'sebbe , hanem csak a' maga forszával való meg-elégedés.

